

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:	Vidéken:
1 óra 60 f.	1 K.
1 évre 1 K 80 f.	1 évre 3 K.
1 évre 3 K 60 f.	1 évre 6 K.
1 évre 7 K 20 f.	1 évre 12 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
Egyes szám: hétköznap 2. L.
Vasárnap 4 f.

Főszerkesztő és kiadótitulár: Baranyay Lajos.

Felelős szerkesztő: Major Mihály.

X. PIUS.

Lapunk rendkívüli kiadásában tudattuk olvasó közönségünkkel a katolikus világ mély gyászát, amely X. Pihusonyt öszentesége halálával borul az egész világra. A katolikus Székesfehérvár megdöbbenéssel vette a hírt, s lelke mélylég megredittette a nagy csapás, amely a világháború véres szörnyűségében szegődik a szívekhez. A lelkek megújítója távozott el tőlünk, a kinek minden fáradozása az volt, hogy az újvilágban új katolikusok legyenek a kétezzer éves Krisztusi alapokon.

A halál hírére a város összes középületein és sok magán-épületén kitűzték a gyászlobogót.

Életrajza, családja és gyermekora.

Castelfrancótól nem messze, egy festői felsőtáliai falucskában, Riesében élte le gyermekkorát Sarto Beppino; a most elhunyt X. Pius pápa. Született 1835. június 2-án. A kis Sarto József a kezesiáru riesei elemi iskolában kezdte meg tanulmányait; majd a község plebánosa, don Fusarini Tito oktatta az elevenesű; áhitatos gyermeket.

Tizenkétéves volt Sarto Beppino, amikor atyja elhatározta, hogy beadja fiát inasnak valami jóféle mesteremberhez. De a jó fusarini és Beppino édesanyja, Margherita aszszony rábeszélte Giambattista mestert, hogy engedje fiát iskoláztatni. Az atya beleegyezett és a kis Sarto József csakhamar első lett a castelfrancói kollegium növendékei közt.

A papneveldebe Giacomo Monico, Venecia akkori bíboros patriarchája jutatta be Sarto Giuseppét.

A páduai szemináriumban.

Giuseppe, amikor a szemináriumba érkezett, tizenöt éves volt. A páduai szemináriumban töltött éve alatt érte el Giuseppet az a váratlan csapás, hogy atyja, a jó Giambattista, jobblétre szenderült. 1858. szeptember 18-án érkezett pappá szenteltetésének nagy napja. A kö-

vetkező napon, szeptember 19-én, az egész község áhítatos részvételével mondta első miséjét Sarto Giuseppe, mindenek szeretett, tisztelt jószágos Beppinoja.

A tomblói káplán.

Farnai püspöke, aki, Giuseppét pappá szentelte, Tomblóba küldte káplánnak a délceg, karcsú ifjut. Káplánkodása nyolcadik évében, 1866-ban nagy kitüntetés érte Tombló népszerű káplánját. Meghívták a püspöki székhelyre, Trevisoba, hogy Pádúai Szent Antal nevezetes napján a trevisói székesegyházban mondjon beszédet. A siker teljes volt és tükéletes. A következő évben a püspök kinevezte Giuseppét Salzano plebánosának.

A salzonoi plebános.

Salzano gazdag népének nem tetszett a püspök döntése. Határozott sértésnek vették, hogy oly híres és jeles plebánúra, mint Salzano, egy fiatal, nekik ismeretlen káplánt küldtek plebánosnak.

Nem teltek hónapok, már egész Salzano egy szívvel lélekkel vallotta, hogy nincs külön pap, szentebb férfi, nemesebb emberbarát, mint Sarto Giuseppe.

Salzanóban már nagyobb jövedelme volt Sarto Giuseppének, de azért életmódja csak szegényes maradt. Egy inszges esztendőben elajándékozta egész magtárát. Máskor eladta kocsiját, lovát, hogy pénzt juttathasson szegény népének. Megtörtént vele, hogy nem akadt a házában ebédre való. Ilugai akik már ekkor vele laktak, kétségbe esve jördelték kezüket, de a fiatal plebános csak mosolygott.

— Isten nem hagy el bennünket!

Volt községben egy kis kórház, melyhez beteg is lett volna tömredék, ám az épületnek nem lehetett hasznát venni, mert hiányos volt a felszerelése. Don Giuseppe csinált tehát 25.000 líra—adósságot és felszereltette a kórházat. Végre is megtudta a püspök a salzanai kórház ügyét. Ezt már a püspök sem állhatta meg szó nélkül s kinevezte Sartót trevisói kanonoknak.

A trevisói kanonok.

Don Sarto Giuseppe a kinevezés hírére valósággal megdöbben. Ek-

kor röppentek el ajtáról azok az alázatos szavak, melyet üneményes pályafutásában oly sokszor el kellett mondania:

— Sono un povero paraco di campagna!

— Egyszerű falusi plebános vagyok. Nem illet engem ekkora tisztesség, méltatlan vagyok én arra! Amú szabadkozás hasztalan volt. Mindjárt kinevezése után don Sarto két más állást kapott. Ő lett a püspöki iroda főnöke s a szeminárium lelki igazgatója. Kilenc évig káplán, kilenc évig plebános, kilenc évig kanonok. A kilencedik kanonoki évében a pápa, XIII. Leó kinevezte mantuai püspökké.

A mantuai püspök.

A romlás szélén áll a mantuai egyházmegye, amikor annak élére Sarto József került.

Sarto püspök nemes eltökéltséggel fogott munkájához. 1885 április 18-án vonult be az új püspök Mantuába. Munkálkodásának eredményül az évtizedek óta bezárt templomok az egész egyházmegyében újra nyittek meg. A lelki tisztulás nemesítő periódusán átment papság fokozott erővel és buzgalommal szentelte magát a hívek lelki életének gondozására.

A velencei patriarcha.

Agostini Dominico, a velencei bíboros patriarcha 1891 januárjának utolsó napján elhunyt s XIII. Leó pápának nagy gondot okozott a trón betöltése. Mielőtt még a kinevezésnek a bíborosgyűlésen való hiralása megtörtént volna, a pápa az 1893 június 12-iki konzistoriu-

mon kinevezte Sarto püspököt bíborossá s három nappal utóbb, június 15-én, amikor átadta neki a bíboros kalapot, nyilvánosan is kinevezte patriarchává.

Új korszak következett ezzel Velencére. A város élére erősített, igaz embernek jutottak. Amint egész pályafutása folyamán, Velencében is csak egy volt a célja, egy volt a törekvése: istápolni a szegény népet, tanácsadója lenni a tanácsatlannak, védője a védtelennek. Neve egyre nőtt s egyre fokozott mértékben ébredt a csodálat nemes személye iránt. XIII. Leó pápa írta hozzá egyik levelében: — Tudom, hogy Velencében sokan imádkoznak érted. És nyugodt is vagyok. Valami különös érzésem azt sugja, hogy Szent-Péter trónján kitűnő utód fog felváltani. Miért tagadnám, azt hiszem, hogy ez az utód ön lesz. És ez a jóslat 1903 júniusában be is teljesedett, amikor Sarto József velencei patriarchát bíborossá választották.

Halála.

X. Pius pápa csütörtökön éjjel egy óra husz perckor halt meg 79 éves korában. Halála egész váratlanul következett be. Fár nappal ezelőtt katarusa támadt, amely átterjedt a tüdőre, majd szivgyengeség tünetei is mutatkoztak. Rohamosan gyengülni kezdett, arca a magasatos aszkezis benyomását tette. Majd behunyta szemét és elhaló hangon mondta: Isten akarata teljesüljön, azt hiszem végem van. Ezek voltak utolsó szavai.

A pápai udvar a temetésre már minden intézkedést megtett.

A németek elfoglalták Brüsselt.

A németek ismét meglepték a világot. A miniszterelnökség sajtóosztályától kaptuk tegnap délben a következő rövid, de mégis sokat mondó táviratot:

A Wolf agynökség jelenti: A német csapatok ma bevonultak Brüsselve.

Miniszterelnökségi sajtóiroda.

A távirat a legilletékesebb helyről jött s így kétségtelesen megállapítható, hogy Belgium fővárosa a németek kezén van.

Brüssel, vagy Bruxeles Belgium fővárosa, sűrű vasúti és csatorna hálózat középpontja. Jelentékeny ipari és kereskedelmi város 750.000 lakossal. Iparában első helyen áll a világhírű brüsselli csipke, amiből most a német katonák bőven üldhetnek háza feleségeiknek, menyasszonyaiknak.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.
Nagy választék ággy és asztalneműek, paplanok, finom takarók, szintartó zafirek, törülközők, szőnyegek stb.
 olcsó szabott árak mellett.

Háborus hírek.

A Goeben és Breslau Konstantinápolyt védik.
Az angolokat és franciákat roppant kellemetlenül érintette az a hír, hogy a törökök megvásárolták a Goeben és Breslaurán német hajókat. Mindkét kormány tiltakozásra készül s állítólag egy angol hajó el is indult a Dardanellák felé. Hiába fáradszegeny, mert a lerakott aknákon kívül jelenleg már a Goeben átlírt a Bosporuson.

Az a hír, hogy Törökország megvette a Goeben és Breslau hajókat, Angliában és Franciaországban élénk visszaféltést keltett. Mindkét kormány erővel tiltakozásra készül. Állítólag egy angol hadihajó már utban van a Dardanellák felé.

Csapataink előrenyomulása Oroszországban.

Az oroszok már napokkalezalt visszavonultak és visszavonuló útjukban felgyújtották Novosielica községet, mely a láncok martaléka lett. Az orosz katonaság már napokkal ezelőtt elhagyta a határmenti községeket és a mi csapataink folyton nyomom követik őket. Ma már körülbelül 50 kilométerre vannak orosz területen. Csapataink másik része Zaleszky felől a Dnyepper baloldalán halad előre és a Novosielica felől érkező csapatokkal egyesülten vonul előre. Orosz ellenállásnak sehol nyoma sincsen.

HIREK.

— **Aranymise.** Flieglör György egyházmegyénk nyugalmazott plebánosa f. hó 19-én pappaszentelésének 50-ik évfordulóján Bodajkon mutatta be aranymiséjét az egek Urának. Az eszperes kerület, melyben áldozásának nagy részét töltötte, szorotattal üdvözölte az aranymisés áldozó papot.

— **Katonák fogadása.** A bodajki állomáson egyik este átmenő katonaságot a bodajki és balinkai közönség igazi magyar szeretettel fogadta. A felvirágozott és kivilágított állomáson megjelent Bodajk és Balinka község lakóinak nagy része és bőven ellátták a haroba menő katonákat élelemmel, itallal, szivarral és cigarettával. A cigányzeno jó magyar nótaira csakhamar táncra is perdültek a hadfiak. A király, a hadsereg s a jószívű közönség életésével indultak el derék katonáink.

— **Városi közgyűlés.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 31-én d. u. 3 órákor közgyűlést tart.

Legujab távirataink.

Lemberg, aug. 20.

Sztojanovból jelentik, hogy ott két kozák szotnia aug. 14-én átlépte a határt. Rövid harc után az osztrák-magyar határőrség lefegyverezte az oroszokat. Fegyverátadás közben egy orosz őrnagy agyonlötötte magát.

Bécs, aug. 21.

Külföldi lapok hírével szemben valótlán az, hogy angol csapatok mentek volna a belgák segítségére. Belga földre ezideig nem léptek angolok.

Budapest aug. 21.

A francia lapok felhagytak a hazudozással, a párisi sajtó sem él azzal a taktikával, hogy német vereséggel álltassa a közönséget.

Berlin aug. 20.

Páris utcáit katonaság tartja megszállva, a forradalmi hangulat veszedelmes irányukat öltött s maga a francia főváros nagy haderőt köt le.

Bécs aug. 21.

Falaat bey tárgyalásai Szófiában eredménnyel jártak. Megállapodás történt, hogy Románia és Bulgária együttesen védekeznek, ha megtámadják.

— **Szögyény Marich** Julia alapítványi hölgy, a székesfehérvári emberbaráti intézményeknek, nőmozgalomnak és hitbuzgalmi egyesületeknek lelke, Friburgból írt szerkesztőségünknek levelet, amelyben szive bánatát önti ki, hogy nem lehet itthon, nem végezheti hönleányi kötelességét. Friburgban érte a világháboru kitérése, s eddig a legjobb akarata mellett sem tudott még hazajönni, hogy kivége részét ö is abból a kötelességből, amelyet most minden magyar nő egész szívvvel és lélekkel teljesít.

— **A jéggyár** mely már egyszer alaposan befagyott és sok pénzt felemésztett, most újabb kiadást igényel. Budapestről hoznak szerelöt a másodszeri felszerelés elvégzésére.

— **Kifosztott katona.** Cseh György soproni kereskedő, aki mint népfelkelő őrmester Székesfehérvárott szolgált, szombaton éjjel mulatott s hajnalban kiment az Erzsébet ligetbe, ahol a fűre heverve elaludt. Mikor fölébredt, hiányzott 400 K értékű aranylánc, a rajtlelvő ammel, továbbá 140 K készpénze és tárcája több irattal. Valaki kifosztotta. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Halálozás.** Id. Sörös Pál helybeli lakos f. hó 21-én 82 éves korában meghalt. Temetése f. hó 22-én d. u. 5 órákor lesz József-utca 2 szám alól.

— **Egy kisleány szerencsétlensége.** Einbinger Károly fogyasztási adóhivatali hivatalnok öt éves kisleányát a Selyem utcában egy tehén felkötötte és szarvával a nyakán súlyosan megsebesítette.

— **Tejcsarnok.** Csübörbül vödörbe ugrott Hegedüs Mihályné Zámoly u. 25. sz. alatti lakos, ki tejhamisítás miatt már nem egyszer fordult meg a rendőrség előtt. A háborus időre való tekintettel most ismét szigorúan működik a tejhamisítást s a rendőrök fokozott mértékben végzik az ellenőrzést. Tegnapelőtt reggel a borényi-úti Weisz féle szatócsüzletben Hegedüs Mihályné kannáiból vettek mintát a rendőrök. Mikor a mintavétellel elkészültek s az adatok följegyzésével voltak elfoglalva, Hegedüs Mihályné felkapta az asztalon levő tejmintát tartalmazó üvegeket s azokat földhöz vágta. Azt gondolta, hogy így kikerül a vegyvizsgálást. S ezt jól gondolta. Azt azonban elfelejtette, hogy a mintavétel megakadályozása épen úgy büntetendő, mint a tejhamisítás és így Hegedüsnek az üvegek földhözvágásával csak a rendőrség eljárását könnyítette meg. Az üvegserepek súlyosan megsebesítették Hegedüsnek, a kifolyó tej pedig kárt okozott a kereskedő és a rendőrök ruháján. Ezt is meg kell fizetnie a hirtelenkezű asszonynak.

— **Zeneiskola.** Mint értesültünk a Székesfehérvári Zeneiskola szeptember hó 1-én új helyiségében (Megyeház-tér 10) megkezdte működését.

— **Rendőri hír.** Hohl Károly miskai illetőségű pincért a helybeli rendőrség csavargás miatt 20 napi elzárásra, eltolcolásra s a városból örök időre való kitiltásra ítélte.

— **Lopott kerékpár a rendőrségen.** Néhány nappal ezelőt megjelent a rendőrségen Molnár Sándor zálaszentiváni illetőségű fiatalember és kötött utlevelet kért hazáig. Ide kerékpáron jött, de mert utjában minden közönségben feltartóztatták, jobban szeretne kötött utvelelen hazamenni. Kapott utlevelet s a kerékpár ott maradt a rendőrségen. Most Bicskéről jött a jelentés, hogy ott egy kerékpárt ismeretlen tettes elloptott. Kísűlt, hogy az volt az a kerékpár, amelyet Molnár a rendőrségen hagyott. A tolvaj letartóztatása iránt intézkedtek.

SZÍNHÁZ.

Az arnyherceg. (Az Apollóban augusztus 22-én) Ugs Falena lovagnak a legkiválóbb olasz drámaíró gyönyörű fantasztikus drámája viseli ezt a címet, amelyet szombaton mutat be az Apolló. A kép kiállítás a pazar, színes. A darab meséjéből vett jelenetük néhány Nádor-utcai üzlet kirakataiban elhelyezett képen és a falragaszokon láthatók. A műsort még egy dráma és több humoros kép egészíti ki.

MIEME! kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
(BARÁTKOK ÉPÜLETE) ::
Pörkölő kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját villamos kávényágyörkölde! Telefon 250.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulót felvesz az Egyházmegyei könyvnyomda Szent István-tér 1.

Pincértanuló. Egy jó házból való fiu pincértanulónak felvételt, Rédei Vilmos vendéglős, Kossuth u.

Érettségizett mindennemű irodai gyakorlatban jártas hadmentes egyén azonnali belépésre alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Üzveggy vendéglősné ajánlikozik uriházhoz házvezetőnek esetleg utasúghoz kulcsárnéknak. Címe: K. M.-né Moha.

60 hektóliter ó és új bor segíhegyi termés kicsinyben is eladó. Tudakozódni Sárszentmihály 12. sz. alatt lehet.

Egy jókarban levő jégszekrányi olcsón eladó, Megtekinthető a vasúti áruakartárban.

Kiadó lakás. Rákóczy-utca 17. sz. alatt egy négy szobás lakás, esetleg két-két szobásnak is kiadó. november 1-re. Ugyanott istálló is kiadó. Tudakozódni lehet Ligeisor 2. sz. a.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO

színház

Szombat, augusztus 15-én

1. Az Ansabla szorosok, (tájkép.)
2. A derék ló, (dráma.)
3. Együtt a halálba, (humoros)

Az arnyherceg.

Színes (dráma négy felvonásban)

8. Mórincnak a foga fáj (hum.)

Rendes helyárak.

Előadások 6 és 9 órákor.

Jegyek előre válthatók Krausz Verona dohánytözsdejében.

NOFITZER JÁNOS

női- és férfi divatru raktára
Nádor-utca 5. Telefon 49.